

Muitas iestāžu realizētā intelektuālā īpašuma aizsardzība

Juridiskajā praksē nav daudz normu, kuru piemērošana valsts iestāžu darbībā būtu ieguvusi tik daudz pretrunīgu vērtējumu kā Padomes 2003.gada 22.jūlija Regula (EK) Nr.1383/2003 par muitas rīcību attiecībā uz precēm, par kurām ir aizdomas, ka tās ir pārkāpj atsevišķas intelektuālā īpašuma tiesības, un pasākumiem, ko veic attiecībā uz precēm, kas ir pārkāpušas šādas tiesības (turpmāk – Regula Nr.1383/2003) 11.pants un Latvijas Administratīvo pārkāpumu kodeksa normas, kas paredz piemērot sodu par muitas procedūras vai pirmsmuitošanas darbību piemērošanu pirātiskām vai kontrafaktām precēm. Šis jautājums saistībā ar muitas brokeru vai citu muitošanas pakalpojumu sniedzēju atbildību regulāri tiek diskutēts dažāda līmeņa tiesās, tomēr vienveidīga tiesu prakse šajā jautājumā nav izveidojusies un, pastāvot identiskiem faktiskajiem apstākļiem, tiesu sastāvi mēdz pieņemt pilnīgi pretējus spriedumus. Arī izmantotā juridiskā terminoloģija normatīvajos aktos atšķiras – tiek minēti termini: pirātpreces un viltotas preces (regula Nr.1383/2003) un pirātiskas un kontrafaktas preces (Latvijas Administratīvo pārkāpumu kodekss), kas patiesībā nozīmē vienu un to pašu. Lai izvairītos no pārpratumiem, turpmāk izmantošu to terminoloģiju, kas lietota attiecīgā normatīvajā aktā.

2008.gada 14.februārī Augstākās tiesas Senāta Administratīvo lietu departaments kasācijas lietvedībā pieņēma lēmumu, pamatojoties uz Eiropas Kopienas līguma 234.pantu, uzdot prejudiciālu jautājumu Eiropas Kopienas Tiesai par Regulas Nr.1383/2003 11.panta piemērošanu un nacionālajos normatīvajos aktos paredzētā soda noteikšanu par intelektuālā īpašuma pārkāpumu.

Kopienas līmeņa normatīvo aktu konteksts

Lai gūtu iespējami vispusīgu un objektīvu skatījumu uz Regulas 1383/2003 piemērošanas vēlamo mehānismu, vispirms ir jāvērtē tās pieņemšanas pamatā esošie apsvērumi un visas turpmākās darbības jāanalizē tieši šo mērķu kontekstā.

Regulas 1383/2003 preambulā norādīts, ka dokuments pieņemts:

1) lai uzlabotu līdz šim izveidotās sistēmas darbību attiecībā uz tādu preču ieviešanu Kopienā un to eksportu un reeksportu no Kopienas, kas pārkāpj atsevišķas intelektuālā īpašuma tiesības;

2) viltotu preču un pirātpreču, un vispār visu preču, kas pārkāpj intelektuālā īpašuma tiesības, realizācija nodara nopietnus zaudējumus ražotājiem, tirgotājiem un tiesību subjektiem, kas ievēro likumus, kā arī maldina un dažos gadījumos par apdraud patērētāju veselību un drošību. Lai novērstu šādu preču, cik vien tas ir iespējams, laišanu brīvā apgrozībā, un radītu pasākumus, lai efektīvi apkarotu šādas pretlikumīgas darbības, neierobežojot likumīgu tirdzniecību, jeb, citiem vārdiem sakot, pamatā Eiropas Kopienas regulējums vēršas pret šādu preču tirgotājiem;

3) gadījumos, kad viltotas preces, pirātpreces un vispār visas preces, kas pārkāpj intelektuālā īpašuma tiesības, ir cēlušās vai tiek ievestas no trešajām valstīm, to ieviešana Kopienas muitas teritorijā, ieskaitot to pārkraušanu, laišanu brīvā apgrozībā Kopienā, atlikšanas procedūras piemērošanu tām un novietošanu brīvā zonā vai noliktavā, aizliegtu un izstrādātu kārtību, kas ļautu muitas iestādēm pēc iespējas efektīvāk varētu piemērot šo aizliegumu;

4) muitas iestādes spētu vērsties pret viltotām precēm, pirātprecēm un precēm, kas pārkāpj atsevišķas intelektuālā īpašuma tiesības un kuras tiek izvestas, izvestas atpakaļ vai izvestas no Kopienas muitas teritorijas;

5) muitas iestāžu darbība ietvertu, laika posmā, kas ir nepieciešams, lai noteiktu, vai aizdomās turamās preces tiešām ir viltotas preces, pirātpreces vai preces, kas pārkāpj atsevišķas intelektuālā īpašuma tiesības, šādu preču laišanas brīvā apgrozībā, izvešanas un atpakaļizvešanas atlikšanu vai, ja precēm ir piemērota atlikšanas procedūra, novietotas brīvā zonā vai brīvā noliktavā, tiek izvestas atpakaļ ar iepriekšēju paziņojumu, ievestas muitas teritorijā vai izvestas no muitas teritorijas, — šādu preču aizturēšanu;

6) darbības iezīmes, piemēram, tās veidu un darbības laiku, noteiktu un saskaņotu visās dalībvalstīs. Tas pats attiecas uz nosacījumiem, ko piemēro muitas iestāžu pieteikumu apstiprināšanai, un iestādēm, kas ir norīkotas tos saņemt, apstrādāt un reģistrēt;

7) ja pieteikums nav iesniegts vai apstiprināts, dalībvalstis būtu pilnvarotas aizturēt preces uz noteiktu laiku, lai sniegtu iespēju tiesību subjektiem iesniegt muitas iestādēm pieprasījumu rīkoties;

8) procesus, kas ir uzsākti, lai noteiktu, vai saskaņā ar valsts tiesību aktiem ir pārkāptas intelektuālā īpašuma tiesības, veiktu, ņemot vērā kritērijus, ko izmanto, lai noteiktu, vai dalībvalstī ražotas preces pārkāpj intelektuālā īpašuma tiesības. Vienlaikus jāuzsver, ka Regula 1383/2003 neietekmē dalībvalstu noteikumus par tiesu jurisdikciju vai tiesvedību;

9) lai muitas iestādes un tiesību subjekti varētu vieglāk piemērot šo regulu, izstrādātu elastīgu kārtību, pēc kuras preces, kas pārkāpj atsevišķas intelektuālā īpašuma tiesības, drīkst iznīcināt, iepriekš neuzsākot procedūras, lai noteiktu, vai saskaņā ar valsts tiesību aktiem ir pārkāptas intelektuālā īpašuma tiesības;

10) noteiktu pasākumus, ko piemēro viltotām precēm, pirātprecēm vai precēm, kas kopumā pārkāpj intelektuālā īpašuma tiesības. Tādiem pasākumiem vajadzētu ne tikai neļaut šādu preču tirgotājiem gūt labumu no šāda darījuma un viņus sodīt, bet arī efektīvi atturēt no līdzīgiem darījumiem nākotnē;

11) lai izvairītos no tādu preču muitošanas pārtraukšanas, kuras atrodas ceļotāju personiskajā bagāžā, tiek pieļauts, izņemot gadījumus, kad ir skaidras norādes uz tirdzniecību, izslēgt no Regulas 1383/2003 darbības jomas preces, kas var būt viltotas preces, pirātpreces vai pārkāpj atsevišķas intelektuālā īpašuma tiesības un kuras ievieš no trešajām valstīm, ievērojot beznodokļu summas, kas ir atļautas atbilstoši Kopienas noteikumiem.

Muitas iestāžu aizsargātais intelektuālais īpašums

Jāpiezīmē, ka Regula Nr.1383/2003 nenodrošina jebkuru intelektuālā īpašuma tiesību aizsardzību muitas iestādē un pati nosaka aizsargātā intelektuālo īpašuma tiesību apjomu un situācijas, kad tā ir piemērojama. Tā, Regulā Nr.1383/2003 par precēm, kas pārkāpj intelektuālā īpašuma tiesības tiek atzītas:

a) “viltotas preces” ir:

(i) preces, ieskaitot to iepakojumu, uz kurām bez atļaujas ir norādīta preču zīme, kas pilnīgi atbilst preču zīmei, kas ir likumīgi reģistrēta tādā pašam preču veidam, vai preču zīme, kuru nevar atšķirt no likumīgi reģistrētas preču zīmes un kas tādējādi pārkāpj tiesību subjekta tiesības atbilstoši Kopienas tiesību aktiem, kas ir izklāstītas Padomes 1993. gada 20.decembra Regulā (EK) Nr.40/94 par Kopienas preču zīmi vai tās dalībvalsts tiesību aktos, kurā muitas iestādēm ir iesniegts pieprasījums rīkoties.

(ii) jebkurš preču zīmes simbols (ieskaitot logotipu, etiķeti, uzlīmi, prospektu, lietošanas pamācību vai garantijas dokumentu, uz kura ir norādīts šāds simbols), pat ja tos uzrāda atsevišķi, ar tādiem pašiem nosacījumiem kā preces, kas minētas (i) nodalījumā;

(iii) iepakojuma materiāls, uz kura ir norādītas viltotu preču preču zīmes, uzrādīts atsevišķi, ar tiem pašiem nosacījumiem kā preces, kas minētas (i) nodalījumā;

b) "pirātpreces" ir preces, kas ir kopijas vai ietver atsevišķas kopijas, kas ir izgatavotas bez autortiesību vai blakustiesību, vai dizaina tiesību īpašnieka atļaujas, neskatoties uz to, vai tās ir reģistrētas valsts tiesību aktos, vai tās ir reģistrējusi tiesību subjekta pilnvarota persona valstī, kurā tās ir ražotas, ir tiesību pārkāpums saskaņā ar Padomes 2001.gada 12.decembra Regulu (EK) Nr.6/2002 par Kopienas dizainparaugiem vai tās dalībvalsts tiesību aktiem, kurā muitas iestādēm ir iesniegts pieprasījums rīkoties;

c) preces, kas dalībvalstī, kurā muitas iestādēm ir iesniegts pieprasījums rīkoties, pārkāpj:

(i) patentu atbilstoši tās dalībvalsts tiesību aktiem;

(ii) tādu papildu aizsardzības apliecību, kas minēta Padomes Regulā (EEK) Nr.1768/927 vai Eiropas Parlamenta un Padomes Regulā (EK) Nr.1610/968;

(iii) valsts augu šķirņu aizsardzību saskaņā ar tās dalībvalsts tiesību aktiem vai Kopienas augu šķirņu aizsardzību, kas ir izklāstīta Kopienas Regulā (EK) Nr.2100/949;

(iv) izcelsmes apzīmējumu vai ģeogrāfiskās izcelsmes norādi atbilstoši tās dalībvalsts tiesību aktiem vai Padomes Regulām (EEK) Nr.2081/9210 un (EK) Nr.1493/1999;

(v) ģeogrāfiskās izcelsmes norādes, kas izklāstītas Kopienas Regulā (EEK) Nr.1576/8912.

Vienlaikus jāpiezīmē, ka jebkuru veidni vai matrici, kas ir īpaši izveidota vai pielāgota tādu preču ražošanai, kas pārkāpj intelektuālā īpašuma tiesības, uzskata par tādu pašu precī, ja šādas veidnes vai matricas izmantošana pārkāpj tiesību subjekta tiesības saskaņā ar Kopienas tiesību aktiem vai tās dalībvalsts tiesību aktiem, kurā muitas iestādēm ir iesniegts pieprasījums rīkoties.

Regulu Nr.1383/2003 nepiemēro precēm, uz kurām preču zīme ir norādīta ar šādas preču zīmes īpašnieka atļauju, vai precēm, uz kurām ir norādīts aizsargāts izcelsmes apzīmējums vai aizsargāta ģeogrāfiskās izcelsmes norāde, vai kas ir aizsargātas ar patentu vai papildu aizsardzības apliecību, ar autortiesībām vai blakustiesībām, vai ar dizainparauga tiesībām, vai ar augu šķirnes aizsardzības tiesībām, un kas ir ražotas ar tiesību subjekta atļauju, bet atrodas Regulas Nr.1383/2003 izklāstītajā intelektuālā īpašuma tiesības pārkāpjošajā stāvoklī bez tiesību subjekta atļaujas. Līdzīgi, Regulu Nr.1383/2003 nepiemēro precēm, kas ir ražotas vai aizsargātas ar citām intelektuālā īpašuma tiesībām, kas ir minētas Regulā Nr.1383/2003, atbilstoši nosacījumiem, par kuriem nav panākta vienošanās ar tiesību subjektu.

Ja ceļotāja personiskajā bagāžā atrodas nekomerciālas preces, kuru vērtība atbilst noteiktajām beznodokļu summām, un nekas nenorāda uz to, ka šādas preces ir daļa no tirdzniecības, dalībvalstīm ir uzskata, ka šādas preces ir ārpus Regulas Nr.1383/2003 darbības jomas.

Citiem vārdiem sakot, intelektuālā īpašuma aizsardzība muitas iestādēs attiecas tikai uz tiem gadījumiem, kad darbībai ir komerciāls raksturs un precī neieved fiziska persona savai lietošanai.

Pieprasījums muitas iestādei rīkoties

Analizējot Regulas Nr.1383/2003 piemērošanu jāpatur prātā, ka muitas iestādes nav valsts administratīvā aparāta daļa, kas tiešā veidā ir saistītas ar intelektuālā īpašuma jautājumiem, kā, piemēram, Patentu valde un neizvērtē intelektuālā īpašuma pārkāpuma faktu pēc būtības.

Kontroles funkcija muitas iestādēm tiek uzticēta tāpēc, ka tieši muitas dienesti ir vienīgās iestādes, kas uz valsts robežas veic visa veida kravu kontroli un šī iemesla dēļ ir visefektīvākais kontroles līdzeklis. Tomēr intelektuālā īpašuma tiesību aizsardzība, tāpat kā jebkura cita īpašuma aizsardzība ir šo tiesību subjekta pienākums un valsts kā publiskās vara tikai garantē noteiktu mehānismu šo tiesību aizsardzībai.

Regula Nr.1383/2003 kā intelektuālā īpašuma tiesību subjektu saprot:

a) preču zīmes, autortiesību vai blakustiesību, dizainparauga tiesību, patenta, papildu aizsardzības apliecības, augu šķirņu aizsardzības, aizsargāta izcelsmes apzīmējuma, aizsargātas ģeogrāfiskās izcelsmes norādes īpašnieks un, plašāk, jebkuru intelektuālā īpašuma tiesību īpašnieku;

b) jebkuru citu personu, kas ir pilnvarota izmantot jebkuras intelektuālā īpašuma tiesības, kas ir minētas a) apakšpunktā, vai tiesību subjekta pārstāvis, vai pilnvarots tiesību lietotājs.

Katrā dalībvalstī tiesību subjekts drīkst rakstiski iesniegt kompetentai muitas struktūrvienībai pieprasījumu rīkoties muitas iestādēm, ja preces būtu uzskatāmas par tādām, kas pārkāpj intelektuālā īpašuma tiesības saskaņā ar Regulas Nr.1383/2003 noteikumiem.

Ja prasītājs ir Kopienas preču zīmes vai Kopienas dizainparauga tiesību, Kopienas augu šķirņu tiesību vai izcelsmes apzīmējuma, vai ģeogrāfiskās izcelsmes norādes, vai Kopienas aizsargātas ģeogrāfiskās izcelsmes norādes īpašnieks, pieprasījumā, papildus lūgumam rīkoties tās dalībvalsts muitas iestādēm, kurā tā ir iesniegta, var ietvert pieprasījumu rīkoties vienas vai vairāku citu dalībvalstu muitas iestādēm.

Pieprasījumu rīkoties iesniedz uz vienotas formas veidlapas, tajā ietverot visu informāciju, kas ir nepieciešama, lai muitas iestādes varētu nekavējoties identificēt attiecīgās preces, jo īpaši:

(i) precīzu un sīku preču tehnisku raksturojumu;

(ii) jebkuru specifisku informāciju, kas ir tiesību subjekta rīcībā, par krāpšanas veidu vai shēmu;

(iii) tiesību subjekta norīkotas kontaktpersonas vārdu un adresi.

Pieprasījumā rīkoties ietver arī deklarāciju, ka gadījumā, ja aizturētās preces nepārkāpj intelektuālā īpašuma tiesības, intelektuālā īpašuma tiesību subjekts segs radušos zaudējumus, un pierādījumu, ka prasītājam ir tiesības uz attiecīgajām precēm. Ja pieprasījums rīkoties ir attiecināts uz vairākām Eiropas Kopienas dalībvalstīm, pieprasījumā rīkoties norāda dalībvalsti vai to valsti, kuras muitas iestādēm ir lūgts rīkoties, kā arī attiecīgās dalībvalsts tiesību subjektu vārdus un adreses. Tiesību subjekti ar norādes palīdzību pārsūta jebkuru citu informāciju, ja tāda ir zināma, kas ir to rīcībā, piemēram:

a) oriģinālo preču vērtību bez nodokļiem legālā tirgū valstī, kurā ir iesniegts pieprasījums rīkoties;

b) preču atrašanās vietu vai to paredzēto galamērķi;

c) sūtījuma vai iepakojuma aprakstu;

d) preču plānoto piegādes vai nosūtīšanas dienu;

e) izmantotos transporta līdzekļus;

f) ziņas par importētāju, eksportētāju vai preču turētāju;

g) ražošanas valsti vai valstis un izmantotos tirdzniecības ceļus;

h) ja tādas ir zināmas, autentisko preču un aizdomās turamo preču tehniskās atšķirības.

Jāpiebilst, ka muitas iestāde var pieprasīt arī iezīmes, kas piemīt intelektuālo īpašuma tiesību veidam, kas ir norādīts pieprasījumā rīkoties.

Saņemot pieprasījumu rīkoties, Valsts ieņēmumu dienesta Galvenā muitas pārvalde apstrādā šādu pieprasījumu un par savu lēmumu 30 dienu laikā pēc pieprasījuma saņemšanas paziņo prasītājam.

Kopā ar pieprasījumiem rīkoties iesniedz tiesību subjekta deklarāciju, ko var iesniegt vai nu rakstiski, vai elektroniski, atbilstoši valsts tiesību aktiem, ar kuru tas uzņemas atbildību pret iesaistītajām personām, ka gadījumā, ja intelektuālā īpašuma tiesību aizsardzības process, kas ir uzsākts, tiek izbeigts tiesību subjekta darbības vai bezdarbības dēļ, vai tādā gadījumā, ja attiecīgās preces nepārkāpj intelektuālā īpašuma tiesības.

Deklarācijā tiesību subjekts piekrīt segt jebkurus izdevumus, kas ir radušies saskaņā ar Regulas Nr.1383/2003 piemērošanu, paturot preces muitas kontrolē atbilstoši un preču iznīcināšanu. Ja pieprasījumu iesniedz attiecībā uz vairākām Eiropas Kopienas dalībvalstīm, deklarācijā tiesību subjekts jānorāda piekrišana sniegt jebkuru nepieciešamu tulkojumu un par to samaksāt. Šāda deklarācija ir spēkā katrā dalībvalstī, kurā piemēro lēmumu, ar ko apstiprina pieprasījumu.

Citiem vārdiem sakot, intelektuālā īpašuma aizsardzība tiek veikta uz tiesību subjekta rēķina un muitas iestāde ir tikai starpnieks intelektuālā īpašuma aizsardzības jomā. Tomēr jāpiezīmē, ka muitas iestāžu sniegtie pakalpojumi ir valsts garantēti un tiesību subjektam nepiemēro nodevu par administratīvām izmaksām, kas ir radušās pieprasījuma apstrādes laikā.

Ja pieprasījumā nav ietverta obligātā informācija, Valsts ieņēmumu dienesta Galvenā muitas pārvalde var nolemt neapstrādāt pieprasījumu rīkoties. Šajā gadījumā tiek norādīti šāda lēmuma iemeslus un sniedz informāciju par pārsūdzēšanas kārtību. Pieprasījumu var iesniegt atkārtoti tikai tad, kad tas ir atbilstoši noformēts.

Būtiski uzsvērt, ka pat tajā gadījumā, ja muitas iestādēm, veicot darbības muitas kontroles nodrošināšanai tiesību subjekts vēl nav iesniedzis pieprasījumu rīkoties vai šāds rīkojums ir atbalstīts, ir pietiekams pamats uzskatīt, ka preces pārkāpj intelektuālā īpašuma tiesības, muitas iestādēm ir tiesības atlikt preču izlaišanu vai aizturēt šīs preces uz trīs dienu laika posmu no brīža, kad saņemts tiesību subjekta un preču deklarētāja vai turētāja paziņojums, lai sniegtu iespēju tiesību subjektam iespēju iesniegt muitas iestādēm pieprasījumu aizsargāt intelektuālā īpašuma tiesības.

Muitas iestādes drīkst, neizpaužot citu informāciju kā tikai patieso vai šķietamo lietu skaitu un to būtību un pirms tiesību subjekta informēšanas par iespējamo pārkāpumu, lūgt tiesību subjektu sniegt tām jebkuru informāciju, kas ir nepieciešama to aizdomu apstiprināšanai.

Apstiprinot pieprasījumu rīkoties, kompetentā muitas struktūrvienība norāda laika posmu, kurā muitas iestādēm ir jārikojas. Šāds laika posms nepārsniedz vienu gadu. Pēc attiecīgā laika posma termiņa un pirms tiesību subjekts ir samaksājis visus parādus, kas tam ir saskaņā ar Regulu Nr.1383/2003, struktūrvienība, kas pieņēmusi sākotnējo lēmumu, drīkst pēc tiesību subjekta pieprasījuma pagarināt šo laika posmu.

Tiesību subjektam ir jāpaziņo Valsts ieņēmumu dienesta Galvenajai muitas pārvaldei, ja tā tiesību reģistrācija vairs nav spēkā vai tās termiņš ir pagājis.

Valsts ieņēmumu dienesta Galvenā muitas pārvalde lēmumu, ar ko apstiprina tiesību subjekta pieprasījumu rīkoties, nekavējoties nosūta tiem muitas punktiem dalībvalstī vai dalībvalstīs, kas var saskarties ar precēm, par kurām pieprasījumā ir norādīts, ka tās pārkāpj intelektuālā īpašuma tiesības.

Ja apstiprina pieprasījumu rīkoties, kas ir attiecas uz vairākām Eiropas Kopienas dalībvalstīm, laika posms, kurā muitas iestādēm ir jārikojas, ir viens gads. Pēc attiecīgā laika

posma termiņa paiešanas, struktūrvienība, kas ir apstrādājusi sākotnējo pieprasījumu, pēc tiesību subjekta rakstiska pieprasījuma var pagarināt šo laika posmu. Regulas (EEK) Nr.2913/92 (Kopienas Muitas kodekss) 250.panta noteikumus pēc analogijas piemēro lēmumam, ar ko apstiprina pieprasījumu, un lēmumiem, kas to pagarina vai atceļ.

Pēc pieprasījuma rīkoties apstiprināšanas prasītāja pienākums ir pārsūtīt šādu lēmumu, kā arī jebkuru citu informāciju un jebkuru tulkojumu, kas var būt nepieciešams, kompetentajai muitas struktūrvienībai dalībvalstī vai dalībvalstīs, kurās prasītājs ir iesniedzis pieprasījumu rīkoties muitas iestādēm. Tomēr ar prasītāja piekrišanu lēmumu var tieši pārsūtīt muitas struktūrvienībai, kas to ir pieņēmusi. Pēc attiecīgo dalībvalstu muitas iestāžu pieprasījuma prasītājs sniedz jebkuru papildu informāciju, kas ir nepieciešama lēmuma īstenošanai.

Visu procesuālo termiņu tecējumu sāk skaitīt no dienas, kad ir pieņemts lēmums, ar kuru apstiprina pieprasījumu. Pēc tam lēmumu nekavējoties pārsūta valsts muitas punktiem, kas var saskarties ar precēm, par kurām ir aizdomas, ka tās pārkāpj intelektuālā īpašuma tiesības.

Šo principu pēc analogijas piemēro jebkuram lēmumam, ar kuru pagarina sākotnējā lēmuma darbības termiņu.

Intelektuālā īpašuma pārkāpuma konstatēšanas kārtība

Ja muitas iestāde, kurai ir nosūtīts lēmums, ar ko tiesību subjekta pieprasījums ir apstiprināts, vajadzības gadījumā apspriedusies ar pieprasījuma iesniedzēju, pārliecinās, ka preces atbilst minētajā lēmumā dotajam viltoto preču vai pirātpreču aprakstam, tā atliek preču izlaišanu vai aiztur tās. Muitas punktam ir pienākums nekavējoties informēt to kompetento muitas struktūrvienību, kura ir apstrādājusi pieprasījumu, Latvijas gadījumā - Valsts ieņēmumu dienesta Galveno muitas pārvaldi.

Muitas iestāde, vienlaikus informē tiesību subjektu un preču deklarētāju vai turētāju Regulas (EEK) Nr.2913/92 (Kopienas Muitas kodekss) 38.panta izpratnē par savu rīcību, un tai ir tiesības sniegt tam informāciju par faktisko vai paredzēto preču daudzumu, faktiskajām vai paredzētajām preču īpašībām, kuru izlaišana ir atlikta vai kas ir aizturētas, nepaziņojot šādu informāciju iestādei, kurai piekrīt pieņemt lēmumu lietā.

Lai noteiktu, vai intelektuālā īpašuma tiesības ir pārkāptas saskaņā ar valsts tiesību aktiem un atbilstoši valsts noteikumiem par personas datu, komercnoslēpuma un rūpnieciskā noslēpuma, aroda un dienesta noslēpuma aizsardzību, muitas punkts vai struktūrvienība, kas apstrādājusi pieprasījumu, tiesību subjektam pēc viņa pieprasījuma sniedz informāciju, ja tā ir zināma, par kravas saņēmēja, nosūtītāja, preču deklarētāja vai turētāja vārdu un adresi, un to preču izcelsmi un izvešanas vietu, par kurām ir aizdomas, ka tās pārkāpj intelektuālā īpašuma tiesības.

Izvērtējot jautājumu par iesaistīto personu atbildību par intelektuālā īpašuma tiesību pārkāpumu ir ļoti būtiski ievērot, ka tikai šajā brīdī muitas iestāde pieprasījuma iesniedzējam un iesaistītajām personām, t.sk. pārvadātājam, muitošanas pakalpojuma sniedzējam utt., dod iespēju pārbaudīt preces, kuru izlaišana ir atlikta vai kuras ir aizturētas.

Pārbaudot preces, muitas iestāde drīkst paņemt paraugus un, atbilstoši spēkā esošajiem noteikumiem attiecīgajā dalībvalstī, nodot vai nosūtīt tos tiesību subjektam, pēc tā nepārprotama pieprasījuma, tikai analīzes nolūkos un lai veicinātu sekojošos procesus. Ja apstākļi to atļauj, attiecīgā gadījumā paraugus nosūta atpakaļ pēc tehniskās analīzes veikšanas pirms preces tiek izlaistas vai to aizturēšana izbeigta. Par jebkuras šādu paraugu analīzes veikšanu atbild tikai tiesību subjekts.

Būtiski uzsvērt, ka paraugu ņemšana nav muitas iestādes pienākums. Ja ekspertīzei nepieciešami preču paraugi, par to izņemšanu ir jārūpējas intelektuālā īpašuma tiesību

subjektam, savukārt muitas iestāde tikai nodrošina šādu iespēju. Muitas iestāde var veikt, piemēram, preču fotografēšanu un nosūtīt fotoattēlus intelektuālā īpašuma tiesību subjektam, tomēr preces fotogrāfija kā tāda nav uzskatāma par priekšmetu, kura analīzes rezultātā var izdarīt secinājumus attiecībā uz jautājumu, vai preces ir uzskatāmas par tādām, kas pārkāpj intelektuālā īpašuma tiesības.

Tiesību aktus, kas ir spēkā dalībvalstī, kuras teritorijā atrodas preces, par kurām ir aizdomas, ka tās pārkāpj intelektuālā īpašuma tiesības, piemēro, lemjot par to, vai saskaņā ar valsts tiesību aktiem ir pārkāptas intelektuālā īpašuma tiesības. Minētie tiesību akti attiecas uz tūlītēju paziņojumu muitas struktūrvienībai vai muitas punktam par minēto procedūru uzsākšanu, lai noskaidrotu, vai preces saskaņā ar attiecīgās dalībvalsts tiesību aktiem ir uzskatāmas par tādām, kas pārkāpj intelektuālā īpašuma tiesības, ja vien šādu procedūru nav uzsākusi attiecīgi pati muitas struktūrvienība vai punkts.

Regulas Nr.1383/2003 11.pants paredz, ka gadījumā, ja muitas iestādes ir aizturējušas preces vai atlikušas tādu preču izlaišanu, par kurām ir aizdomas, ka tās pārkāpj intelektuālā īpašuma tiesības, dalībvalstis atbilstoši saviem tiesību aktiem var atļaut vienkāršotu kārtību, ko izmanto ar tiesību subjekta piekrišanu, kas dod iespēju muitas iestādēm iznīcināt šādas preces muitas pārstāvju klātbūtnē, nenosakot, vai intelektuālā īpašuma tiesības ir pārkāptas saskaņā ar valsts tiesību aktiem. Tādējādi, saskaņā ar to nacionālajiem tiesību aktiem, piemēro šādus nosacījumus:

– tiesību subjekts rakstiski informē muitas iestādes 10 darba dienu laikā vai trīs darba dienu laikā, ja ir iesaistītas ātrbojīgas preces, par muitas iestāžu paziņojuma saņemšanu, ka preces pārkāpj intelektuālā īpašuma tiesības un iesniedz muitas iestādēm rakstisku deklarētāja, preču turētāja vai īpašnieka piekrišanu iznīcināt preces. Ar muitas iestāžu piekrišanu šādu informāciju muitasi tieši var iesniegt preču deklarētājs, turētājs vai īpašnieks. Šādu piekrišanu uzskata par apstiprinātu, ja preču deklarētājs, turētājs vai īpašnieks nav nepārprotami izrādījis nepiekrišanu preču iznīcināšanai noteiktajā laika posmā.

- ja apstākļi to atļauj, šādu laika posmu var pagarināt par desmit darba dienām. Preču iznīcināšanu izdara, ja vien valsts tiesību aktos nav norādīts citādi, uz tiesību subjekta atbildību un uz viņa rēķinu. Pirms iznīcināšanas paņem paraugus, ko muitas iestādes uzglabā tādos apstākļos, kas atļauj izmantot šādus paraugus kā pieņemamu pierādījumu tiesas procesos dalībvalstī, kurā tie var būt nepieciešami. Visos citos gadījumos, ja preču deklarētājs, turētājs vai īpašnieks nepiekrīt vai apšaubā preču iznīcināšanu, piemēro Regulas Nr.1383/2003 13.pantā izklāstīto procedūru, t.i. dalībvalstī jautājums par intelektuālā īpašuma pārkāpumu tiek risināts civiltiesiskā kārtībā un jautājumu par personas sodīšanu var izlemt tikai pēc tam, kad stājies spēkā tiesas spriedums attiecīgajā lietā.

Pārfrāzējot iepriekš minēto, Regulas 1383/2003 11.pantā ir noteikti pamatprincipi, saskaņā ar kuriem paredzēta preču, par kurām ir aizdomas, ka tās pārkāpj intelektuālā īpašuma tiesības iznīcināšana. Tomēr Regula 1383/2003 paredz, ka muitas iestādes:

- 1) paātrinātas preču iznīcināšanas veikšanai ir nepieciešama gan personu vienošanās par vienkāršotu preču iznīcināšanas kārtību, kam pievienots atzinums, ka intelektuālā īpašuma tiesību subjekts preces uzskata par tādām, kas pārkāpj intelektuālā īpašuma tiesības;*
- 2) vienkāršotu preču iznīcināšanu muitas iestādes piemēro vienmēr, ja vien kāda no ieinteresētajām personām nav tiešā veidā izrādījusi savu nevēlēšanos piemērot šādu kārtību.*

Būtiski uzsvērt, ka preces tiek pielīdzinātas tādām, kas pārkāpj intelektuālā īpašuma tiesības un kā tādas tiek iznīcinātas jo Regula Nr.1383/2003 preces definē kā „...preces, par kurām ir

aizdomas, ka tās pārkāpj intelektuālā īpašuma tiesības..” Turpmākas izmeklēšanas darbības lai pierādītu vai prece pārkāpj vai nepārkāpj intelektuālā īpašuma tiesības veiktas netiek.

Ja 10 darba dienu laikā pēc paziņojuma saņemšanas par izlaišanas atlikšanu vai aizturēšanu muitas iestādei, kas aizturējusi preces nav paziņots par to, ka ir uzsāktas procedūras, lai noteiktu, vai saskaņā ar valsts tiesību aktiem intelektuālā īpašuma tiesības ir pārkāptas vai, attiecīgā gadījumā, tas nav saņēmis tiesību subjekta piekrišanu vienkāršotai preču iznīcināšanai, preces var izlaist vai to aizturēšanu var izbeigt, pēc vajadzības, pēc visu muitas formalitāšu izpildīšanas. Vajadzības gadījumā minēto laiku var pagarināt, ilgākais, par 10 darba dienām. Ātrbojīgu preču gadījumā, par kurām ir aizdomas, ka tās pārkāpj intelektuālā īpašuma tiesības, laika posms nepieciešamo darbību veikšanai ir trīs darba dienas. Šādu laika posmu nevar pagarināt.

Gadījumos, ja ir aizdomas, ka preces pārkāpj dizainparauga tiesības, patentus, papildu aizsardzības apliecības vai augu šķirņu tiesības, preču deklarētājam, īpašniekam, importētājam, turētājam vai preču saņēmējam ir iespēja panākt preču izlaišanu vai to aizturēšanas izbeigšanu pēc nodrošinājuma iesniegšanas, ja:

- a) attiecīgajai muitas iestādei vai punktam, ir paziņots, atbilstoši par procedūru uzsākšanu laika posmā, lai noteiktu, vai saskaņā ar valsts tiesību aktiem ir pārkāptas intelektuālā īpašuma tiesības;
- b) šādiem nolūkiem pilnvarota iestāde nav atļāvusi drošības pasākumu veikšanu pirms noteiktā laika posma beigām;
- c) ir nokārtotas visas muitas formalitātes.

Šādam nodrošinājumam jābūt pietiekamam, lai aizsargātu tiesību subjekta intereses. Vienlaikus jāuzsver, ka nodrošinājuma samaksa neierobežo citus tiesiskās aizsardzības līdzekļus, kas ir pieejami tiesību subjektam.

Ja procedūra intelektuālo īpašuma tiesību pārkāpuma noteikšanai ir pārkāpta saskaņā ar valsts tiesību aktiem vai tā ir uzsākta pēc tādās personas iniciatīvas, kas nav dizainparauga patenta, papildu aizsardzības apliecības vai augu šķirņu tiesību subjekts, nodrošinājumu atmaksā, ja vien persona, kas ir uzsākusi šādas procedūras, neizmanto tiesības uzsākt tiesvedību 20 darba dienu laikā, skaitot no datuma, kurā tā saņem paziņojumu par izlaišanas atlikšanu vai izbeigšanu.

Nosacījumus preču uzglabāšanai laika posmā, kad izlaišana ir atlikta vai aizturēta, nosaka katra dalībvalsts, tomēr šādi nosacījumi nerada izmaksas muitas pārvaldēm.

Noteikumi par precēm, kuras pārkāpj intelektuālā īpašuma tiesības

Ja pēc preču pārbaudes procedūras pabeigšanas ir konstatēts, ka preces ir pārkāpušas intelektuālā īpašuma tiesības, šādas preces nedrīkst:

- atļaut ieviest Kopienas muitas teritorijā,
- laist brīvā apgrozībā,
- aizvest no Kopienas muitas teritorijas,
- izvest,
- izvest atpakaļ,
- piemērot tām atlikšanas procedūru vai
- novietot brīvajā zonā vai brīvajā noliktavā.

Neierobežojot citas tiesiskās aizsardzības formas, ko var izmantot tiesību subjekts, Eiropas Kopienas dalībvalstīm ir jāveic pasākumus, lai kompetentajām iestādēm ļautu:

- a) saskaņā ar attiecīgās valsts tiesību aktiem iznīcināt preces, kas pārkāpj intelektuālā īpašuma tiesības, vai arī atbrīvoties no tām nekomerciālā kārtā tā, lai neradītu kaitējumu tiesību subjektam,

kā arī bez jebkādas kompensācijas un, ja vien valsts tiesību aktos nav atrunāts citādi, neradot izmaksas valsts kasei;

b) veikt attiecībā uz šādām precēm jebkādu citus pasākumus, lai faktiski liegtu attiecīgajām personām gūt mantisku labumu no šāda darījuma.

Izņemot ārkārtas gadījumus, vienkāršu tādu preču zīmju likvidēšanu, kas ir norādītas uz pirātprecēm bez atļaujas, neuzskata par efektīvu veidu, kā liegt attiecīgām personām gūt mantisku labumu no darījuma. Vienlaikus jāpiezīmē, ka preces, kas pārkāpušas intelektuālā īpašuma tiesības, var atsavināt par labu valstij.

Muitas iestāžu un iesaistīto personu atbildība

Regula Nr.1383/2003 uzliek par pienākumu katra dalībvalstij pašai noteikt sodus, kas piemērojami šās regulas pārkāpumu gadījumos, pie nosacījuma, ka šādi sodi sodiem jābūt efektīviem, samērīgiem un preventīviem.

Izņemot gadījumus, kas ir atrunāti tās dalībvalsts tiesību aktos, kurā ir iesniegts pieprasījums rīkoties, vai gadījumos, kad pieprasījums ir iesniegts atbilstoši normatīvo aktu nosacījumiem, saskaņā ar tās dalībvalsts tiesību aktiem, kurā muitas iestādes neatklāj preces, kas pārkāpj intelektuālā īpašuma tiesības, pieprasījuma apstiprināšana neuzliek saistības tiesību subjektam saņemt kompensāciju gadījumā, ja muitas iestādes neatklāj šādas preces un tās izlaiž, vai arī netiek veikti pasākumi, lai tās aizturētu. Muitas iestādes vai citas attiecīgi pilnvarotas iestādes tādu pilnvaru īstenošana, kas tai ir piešķirtas, lai tā spētu efektīvi apkarot preces, kas pārkāpj intelektuālā īpašuma tiesības, nerada atbildību pret personām, kas ir iesaistītas preču pārvietošanā pāri muitas robeža, vai personām, kuras ietekmē muitas iestāžu realizētie intelektuālā īpašuma tiesību aizsardzības pasākumi, saistībā ar zaudējumiem, kas tām ir radušās iestādes iejaukšanās rezultātā.

Tiesību subjekta civiltiesisko atbildību regulē tās dalībvalsts tiesību akti, kurā uz konkrētajām precēm ir attiecināti Regulā Nr.1383/2003 norādītie intelektuālā īpašuma tiesību aizsardzības pasākumi.

Citiem vārdiem sakot, muitas iestādes neatbild par zaudējumiem, kurus tās varētu būt radījušas personām, veicot muitas kontroli, savukārt ja muitas kontroles pasākumi ir bijuši kā sekas tiesību subjekta iesniegtajam pieprasījumam, civiltiesiskā kārtībā visi zaudējumi ir piedzenami no intelektuālā īpašuma tiesību subjekta.

Piemērošanas strīdīgie jautājumi

Kā tipisku intelektuālā īpašuma tiesību aizsardzības pasākumu piemērošanas strīdīgajiem apstākļiem var izmantot Augstākās tiesas Senāta Administratīvo lietu departamenta 2008.gada 14.februāra lēmumu lietā SKA-33/2008 un Administratīvās rajona tiesas 2007.gada 3.janvāra spriedumu lietā Nr.A42226705

Šajās lietās SIA „X” kā preču īpašnieku SIA „Y” un SIA „Z” pārstāvis noformēja muitas deklarācijas kravai, kas sastāvēja no mobilo telefonu aksesuāriem, kas marķēti ar preču zīmi „NOKIA”. Kravas nosūtītāji bija Dienvidaustrumu Āzijas uzņēmumi. Muitas iestādēm radās aizdomas, ka preces varētu būt tādas, kas pārkāpj intelektuālā īpašuma tiesības, tāpēc kravas tika aizturētas un preču paraugi tika nosūtīti intelektuālā īpašuma tiesību subjektam analīzes veikšanai. Preču zīmes „NOKIA” pārstāvis Latvijā muitas iestādēm nosūtīja atzinumu, ka preces

ir uzskatāmas par tādām, kas pārkāpj intelektuālā īpašuma tiesības, kā arī vienošanos ar preču īpašnieku, SIA „Z” un SIA „Y” par vienkāršotu preču iznīcināšanu Regulas Nr.1383/2003 11.pantā noteiktajā kārtībā. Vienlaikus, izmantojot par pamatu intelektuālā īpašuma tiesību subjekta atzinumu par to, ka preces pārkāpj intelektuālā īpašuma tiesības, VID piemēroja administratīvo sodu preču deklarētājam SIA „X”.

Savu lēmumu piemērot sodu par intelektuālā īpašuma tiesību pārkāpumu personai, kura noformējusi muitas deklarāciju savā vārdā citas personas interesēs VID pamato ar Regulas Nr.2454/93, kas nosaka izpildes kārtību Padomes Regulai Nr.2913/92, 199.pantu, kas nosaka, ka, neskarot iespēju piemērot soda mērus, tiklīdz muitas iestādei ir iesniegta deklarētāja vai tā pārstāvja parakstītā deklarācija, tas saskaņā ar spēkā esošiem noteikumiem uzņemas atbildību par:

- deklarācijā sniegto ziņu pareizību;
- pievienoto dokumentu autentiskumu;
- visu saistību pildīšanu attiecībā uz konkrētās procedūras piemērošanu konkrētām precēm.

Šis uzskaitījums ir izsmeļošs un nosaka deklarētāja atbildības robežas. Normatīvie akti muitas lietās neparedz muitas deklarācijā vai pavaddokumentos norādīt informāciju attiecībā uz intelektuālā īpašuma tiesībām, kā arī šis noteikums nav saistīts ar muitas procedūras norises noteikumu ievērošanu, piemēram, noteiktas ieguves normas vai procedūras noslēgšanas termiņa ievērošana. Arī 1999.gada 26.jūnija protokola par 1978.gada 18.maija Kioto starptautiskās konvencijas par muitas procedūru vienkāršošanu un harmonizēšanu 3.8.standarts ierobežo deklarētāja atbildību attiecībā uz muitas parādu un deklarācijā norādītās informācijas pareizību. Tas nozīmē, ka deklarētāja atbildība nav absolūta attiecībā uz kravas saturu un muitas dokumentu noformēšanu kravai, nepadara deklarētāju atbildīgu par intelektuālā īpašuma pārkāpumu saskaņā ar Regulas Nr.1383/2003 noteikumiem, ja vien netiek pierādīts, ka šāda krava ir deklarēta apzināti.

Jāuzsver, ka juridiskajā argumentācijā nereti tiek izvirzīta preces deklarētāja vai preču deklarēšanas pakalpojuma sniedzēja iespēja pārbaudīt vai preces ir tādas, kas pārkāpj intelektuālā īpašuma tiesības. Teorētiski šāda iespēja pastāv, tomēr praktiski preču viltojuma fakta konstatēšanai ir nepieciešamas speciālas zināšanas. Līdz šim praksē nav atbildēts jautājums kā persona, kas pārbauda preces varētu konstatēt preces iespējamo viltojumu, ja konkrētā intelektuālā īpašuma tiesību subjekta apmācīti eksperti, atzinumos par to, ka prece ir uzskatāma par viltojumu norāda tādas frāzes kā, piemēram:

- „*visticamākais viltojums*”;
- „*iepakojums oriģināls, saturs viltots*”;
- „*iepakojums viltots, saturs oriģināls*”.

Latvijā praksē ieviestā procesuālā kārtība personas atzīšanai par vainīgu intelektuālā īpašuma tiesību subjekta interešu pārkāpšanai muitas lietās, t.i., par muitas procedūru vai pirmsmuitošanas darbību pieteikšanu precēm, kas tiek atzītas par pirātiskām vai kontrafaktām tiek pamatota uz ieinteresētās personas – intelektuālā īpašuma tiesību subjekta vai tā pārstāvja vienkārša atzinuma (viedokļa) ir absurda, jo muitas iestāde nevar pārbaudīt atzinuma pamatotību, savukārt jautājuma izlemšana par intelektuālā īpašuma tiesību pārkāpuma fakta esamību, nereti iziet ārpus lietvedības administratīvā pārkāpuma lietā par muitas procedūras vai pirmsmuitošanas darbību piemērošanu šādām precēm.

Intelektuālā īpašuma tiesību subjekta vai tā pārstāvja atzinuma formai un saturam ne Kopienas regulās, ne nacionālajā likumdošanā, ne praksē Latvijas administratīvajā lietvedībā

netiek izvirzītas prasības. Intelektuālā īpašuma tiesību subjekta vai tā pārstāvja atzinuma apstrīdēšanas kārtība administratīvās lietas ietvaros likumdošanā (ne Latvijas, ne Regulā 1383/2003) nav paredzēta un šādas darbības būtu teorētiski veicamas parastā civiltiesiskā kārtībā valsts tiesā. Tas nozīmē, ka ir jāvadās pēc tām prasībām, kas noteiktas Civilprocesa likumā un, ņemot vērā apstākli, ka ļoti bieži nav piemērojamas Civilprocesa likuma normas, kas saistības ar intelektuālā īpašuma tiesību aizsardzību, vienīgā iespējamā prasība ir pret intelektuālā īpašuma tiesību subjektu vai tā pārstāvi par nepatiesu informāciju saturošu ziņu atsaukšanu, ar to saprotot Regulas 1383/2003 ietverto intelektuālā īpašuma tiesību subjekta atzinumu par to, ka preces ir uzskatāmas par tādām, kas pārkāpj intelektuālā īpašuma tiesības. Lai gan jāpiezīmē, ka arī civilprocesuālie jautājumi nav viennozīmīgi atbildami un par šādas prasības piekritību un saturu ir iespējama juridiska diskusija, kas nav šīs publikācijas mērķis.

Šī situācija, pirmkārt, padara beztiesiskas personas, kuru varētu atzīt par vainīgu pārkāpuma izdarīšanā, stāvokli, otrkārt, atsevišķu procesu (administratīvā un civiltiesiskā) pielietojums vienas lietas ietvaros atsevišķu elementu apstrīdēšanai praktiski padara bezjēdzīgu viena vai otra procesa virzīšanu (dažādu termiņu, dažādu procesuālo prasību dēļ).

Vienlaikus jāuzsver, ka speciālu prasību neizvirzīšana intelektuālā īpašuma tiesību subjekta atzinumam ir novedusi pie situācijas, ka šādi atzinumi bieži satur tādas frāzes kā:

“...varētu būt atzītas par pirātiskām...”

“...ir atzīstamas par viltotām...” u.tml., bet nekādi pierādījumi vai ekspertīzes slēdzieni šādiem apgalvojumiem nav pievienoti. Eiropas Komisijas pārstāvji tiesas procesā Eiropas Kopienu Tiesā ir norādījuši, ka Regulas Nr.1383/2003 paredzēto nacionālo sodīšanas mehānismu mērķis ir ne tikai sodīt pārkāpēju, bet arī efektīvi atturēt no līdzīgiem nodarījumiem nākotnē. Tomēr šādi sodi ir paredzami tikai saistībā ar precēm, kuras faktiski pārkāpj intelektuālā īpašuma tiesības. Tas nozīmē, ka ir nepieciešams konstatēt, ka preces pārkāpj intelektuālā īpašuma tiesības.

Vienlaikus, Eiropas Kopienas normatīvie akti nenosaka konkrētu iestādi, kas ir tiesīga konstatēt intelektuālā īpašuma tiesību pārkāpumu, tas nozīmē, ka valstij ir tiesības deleģēt šādu funkciju, piemēram, muitas iestādei. Latvijā, piemēram, jautājumus, kas saistīti ar intelektuālā īpašuma tiesību pārkāpuma konstatēšanu, nosaka likums „Par preču zīmēm un ģeogrāfiskās izcelsmes norādēm”. Tomēr, kā jau minēts iepriekš, lai piemērotu sodu par intelektuālā īpašuma tiesību pārkāpumu, jebkurai iestādei ir pienākums:

- 1) konstatēt, ka attiecīgās preces pārkāpj intelektuālā īpašuma tiesības;
- 2) neskatoties uz to, ka, saskaņā ar valsts tiesību aktiem intelektuālā īpašuma tiesības ir pārkāptas, dalībvalstīm ir jāpiemēro Kopienu tiesību vispārējie principi, t.sk. princips par tiesībām tikt uzklautam, kā arī jāpiemēro nepieciešamie pasākumi, lai nodibinātu attiecīgos faktus (šī prasība izriet no likumības principa), kā arī lēmums jābalsta uz faktiem, kas pietiekami apstiprināti ar pierādījumiem (šī prasība izriet no likumības principa un nevainīguma prezumpcijas).

Jāpiezīmē, ka īpaši tiek uzsvērts apstāklis, ka preču deklarētāja vai īpašnieka piekrišana preču iznīcināšanai vienkāršotā kārtībā, lai konstatētu, ka preces pārkāpj intelektuālā īpašuma tiesības. Vienošanās starp preču īpašnieku vai deklarētāju par vienkāršotu preču iznīcināšanas kārtību, neparedz konstatēt vai intelektuālā īpašuma tiesības faktiski ir pārkāptas, līdz ar to nav pamata preču deklarētāju vai īpašnieku saukt pie administratīvās atbildības. Minētā iemesla dēļ vienošanās par preču iznīcināšanas vienkāršoto kārtību nevar kalpot par pamatu, lai noteiktu vai preces pārkāpj intelektuālā īpašuma tiesības. Tieši šī iemesla dēļ paziņojums, kuru intelektuālā īpašuma tiesību subjekts sniedz muitas iestādēm par to, ka preces pārkāpj intelektuālā īpašuma

tiesības nav pietiekams pamats, lai konstatētu, ka preces faktiski pārkāpj intelektuālā īpašuma tiesības un pārkāpuma konstatēšanai ir nepieciešami papildus pierādījumi.

Vienlaikus, izlemjot jautājumu par personas sodīšanu par muitas procedūras vai pirmsmuitošanas darbību piemērošanu pirātiskām vai kontrafaktām precēm, VID šīs pašas tiesību normas interpretē tādejādi, ka gadījumā, ja preču īpašnieks vai deklarētājs un intelektuālā īpašuma tiesību subjekts vienojas par vienkāršotās preču iznīcināšanas procedūras piemērošanu, tiesību subjekts neuzsāk procedūru, lai noteiktu vai preces pārkāpj intelektuālā īpašuma tiesības. Tas nozīmē, ka saskaņā ar VID interpretāciju, intelektuālā īpašuma tiesību subjekts vispār nesniedz muitas iestādēm atzinumu par to, ka preces pārkāpj intelektuālā īpašuma tiesības. Tomēr šādam apsvērumam nav būtiskas nozīmes izlemjot jautājumu par personas sodīšanu, jo nepieciešams savākt papildus pierādījumus apstāklim, ka preces pārkāpj intelektuālā īpašuma tiesības.

Tāpat, visos gadījumos, ja muitas iestāde ir saņēmusi informāciju par to, ka preces ir uzskatāmas par tādām, kas pārkāpj intelektuālā īpašuma tiesības, VID uzskata par pienākumu piemērot administratīvo sodu preču deklarētājam pat tad, ja preces deklarētājs nav preces īpašnieks. Jāuzsver, ka šāda tiesību normu interpretācija pieļauj faktiskajam intelektuālā īpašuma tiesību pārkāpējam – preču īpašniekam – izvairīties no normatīvajos aktos noteiktās atbildības.

Pušu juridiskā argumentācija nereti apiet ne mazāk būtisku apstākli vērtējot personu atbildību par muitas iestādes konstatētu intelektuālā īpašuma tiesību pārkāpumu nereti aprobežojas ar pierādījumu vērtēšanu un diskusiju par to, vai Regulas Nr.1383/2003 11.pantā noteiktās vienkāršotās preču iznīcināšanas procedūra pieļauj sodīt personu administratīvi.

Šajā gadījumā ir būtiski uzsvērt, ka administratīvais sods tiek piemērots gan par muitas procedūras pieteikšanu, gan par pirmsmuitošanas darbību piemērošanu precēm, kas pārkāpj intelektuālā īpašuma tiesības. Jebkurai personai, kas piesaka preces muitas iestādē, tieši pirmsmuitošanas darbību piemērošana ir laika periods, kad ir iespējams lūgt muitai atļaut preču apskati, paraugu ņemšanu un ekspertīzi. Apstākļi, ka pirmsmuitošanas darbību pieteikšana precēm, kas pārkāpj intelektuālā īpašuma tiesības veido neatkarīgu pārkāpuma sastāvu ar identiski sankciju, padara preču pārbaudi pirms muitas deklarācijas iesniegšanas par bezjēdzīgu, savukārt pašu pārkāpuma izdarīšanu par risku, kas nav pakļauts komersanta kontrolei. Tāpat, nepieciešams atkārtoti uzsvērt, ka primāri Regula 1383/2003 vēršas pret tādu preču, kas pārkāpj intelektuālā īpašuma tiesības, tirgotājiem.

Administratīvā apgabaltiesa 2007.gada 3.janvāra spriedumā lietā Nr.A42226705 (spriedums ir pārsūdzēts un nav stājies spēkā) ir ļoti sīki analizējusi jautājumus, kas saistīti ar muitošanas pakalpojuma sniedzēju atbildības izvērtējumu nacionālo normatīvo aktu kontekstā. Lai arī analizētajā normatīvā bāzē ir izdarīti grozījumi saistībā ar Latvijas pievienošanos Eiropas Savienībai, ne muitas brokera tiesiskais regulējums, nedz arī Latvijas Administratīvo pārkāpumu kodeksa noteikumi attiecībā uz muitā konstatētiem intelektuālā īpašuma tiesību pārkāpumiem nav būtiski mainījušies. Administratīvā apgabaltiesa spriedumā norāda, ka: *(citāts)*

„Tiesa atzīst, ka SIA "X" nebija iespējams veikt jebkādas adekvātas darbības (kas atbilstu tās iespējām atbilstoši normālai muitas brokera praksei), kas tai ļautu konstatēt, ka preces ir kontrafaktas. Ņemot vērā visus iepriekš minētos apstākļus, SIA "X" konkrētajā gadījumā nebija jāparedz, ka konkrētās preces ir kontrafaktas.

Pieņēmums, ka muitas brokerim pie jebkuras deklarēšanas ir jāparedz, ka tiek deklarētas kontrafaktas preces (lai gan nekas par to ne tieši, ne netieši neliecina), novestu pie neatspēkojamas vainas prezumpcijas. Tas būtībā būtu vispārējs pieņēmums, ka ikviens klients nodod deklarēšanai kontrafaktas preces. Ja, turpretim, iepriekš būtu bijis gadījums, kad konkrētais SIA "X" klients ir darbojies ar kontrafaktām vai citādi aizliegtām precēm, vai ja

multas iestādes iepriekš būtu pievērsušas uzmanību konkrētajam klientam vai tamlīdzīga veida precēm, vai būtu jebkāds cits pamats aizdomām par konkrētā klienta nelikumīgām darbībām ar precēm, tad SIA "X" būtu bijusi neuzmanīga (vainojama), ja tomēr noslēgtu līgumu un veiktu deklarēšanu. Nekādus tamlīdzīgus apstākļus tiesa šajā lietā nekonstatē.

[3.9] Attiecīgi secināms, ka SIA "X", lai arī ir izdarīta prettiesiska preču deklarēšana, nav vainojams administratīvajā pārkāpumā.

[3.10] Administratīvā soda piemērošanai jānotiek atbilstoši LAPK ietvertajām vispārīgajām normām, kas paredz administratīvo atbildību piemērot par vainojamu rīcību (LAPK 9.panta pirmā daļa). Šāds secinājums izriet arī no Augstākās tiesas Senāta Administratīvo lietu departamenta 2004.gada 24.septembra sprieduma lietā Nr.SKA-75, konkrēti – [14] punkta. Senāta Administratīvo lietu departaments konstatēja multas brokera vainojamu rīcību (neuzmanību) apstākļi, ka multas brokeris neizmantoja iespēju preces pirmsmuitošanas laikā veikt preces apskati, kas turklāt bija īpaši svarīgi, ņemot vērā, ka konkrētais gadījums bija vienīgais, kad brokers apkalpoja konkrēto klientu. Turklāt Senāts konstatēja, ka apskatē būtu bijis iespējams konstatēt, ka preču izcelsme nav atbilstoša pavaddokumentiem. No sprieduma nepārprotami izriet, ka vainas konstatēšana ir administratīvās atbildības priekšnoteikums arī multas pārkāpumu jomā.

[3.11] Bez tam jāņem vērā, ka administratīvā soda mērķis (LAPK 22.pants) ir audzināt personu, kā arī lai tiklab tiesību pārkāpējs, kā arī citas personas neizdarītu jaunus pārkāpumus (preventīvā funkcija). Šobrīd Latvijai saistošajā Eiropas Kopienas Padomes regulā Nr.1383/2003 (2003.gada 22.jūlijs) par multas rīcību attiecībā uz precēm, par kurām ir aizdomas, ka tās pārkāpj atsevišķas intelektuālā īpašuma tiesības, un pasākumiem, ko veic attiecībā uz precēm, kas ir pārkāpušas šādas tiesības, 18.pantā ir noteikts: „Katra dalībvalsts nosaka sodus, kas piemērojami šās regulas pārkāpumu gadījumos. Tādiem sodiem jābūt efektīviem, samērīgiem un preventīviem.” Tiesa nesaskata, ka sods, ja tas šajā lietā tiktu uzlikts SIA "X", kaut kādā veidā būtu audzinošs vai varētu ietekmēt SIA "X" rīcību nākotnē. Analogos apstākļos SIA "X" nevarētu izvairīties no prettiesisku darbību veikšanas, jo arī pie pienācīgas rūpības nevarētu zināt par to prettiesiskumu.

[3.12] Tiesa, izdarot secinājumu par vainas konstatēšanas nepieciešamību, arī apsver apstākļi, ka normatīvais regulējums neliedz SIA "X" piedzīt ar soda uzlikšanu saistītos zaudējumus no klienta SIA „Y”, savukārt „Y” – no sava darījumu partnera. Tādējādi varētu pieņemt, ka likumdevēja mērķis, pieļaujot multas brokera sodīšanu bez vainas konstatēšanas, ir iedibināt līdzsvaru starp sabiedrības interesēm nesodīt personu, kas nav vainojama (nevainīguma prezumpcija), un starp sabiedrības interesēm reāli ietekmēt personu, kas patiešām vainojama darbībās ar kontrafaktām precēm, novērst pašas darbības ar kontrafaktām precēm, kā arī nodrošināt, lai multas brokeris būtu pietiekami piesardzīgs. Taču šādu pieņēmumu nevar uzskatīt par pareizu LAPK 201.12 panta otrās daļas piemērošanā. Kā norādīja pieteicēja pārstāvji un kas arī redzams no Muitas likuma 149.panta ceturtais daļas un VID apstiprinātā normatīvā akta „Atļaujas izsniegšanas kārtība multas brokeru darbībai, to uzskaitē un kontrole” (apstiprināts ar VID 2003.gada 23.oktobra rīkojumu Nr.1578), VID ir tiesīgs pieņemt lēmumu par multas brokera darbības atļaujas atsaukšanu, ja multas brokeris neievēro Muitas likumā noteikto kārtību. Tā kā administratīvais sods ir piemērots par to, ka multas brokeris ir izdarījis Muitas likuma 114.panta pārkāpumu, tas (izolēti vai kopsakarā ar citiem tādiem pašiem pārkāpumiem) var atstāt tādas sekas uz multas brokera darbību, ko nevar novērst, piedzenot zaudējumus no darījumu partnera, respektīvi, licences atsaukšanu. Tik nozīmīgas sekas nevar būt atkarīgas tikai no nejaušības vai tādas kļūdas, no kuras persona objektīvi nevarēja izvairīties.

[3.13] Tādēļ tiesa izslēdz pieņēmumu, ka LAPK 201.12 panta otrā daļa paredz sodīt personu bez vainas konstatēšanas, paļaujoties, ka privāttiesiskā kārtā negatīvās sekas iestāsies patiešām vainīgajai personai.

[3.14] Bez tam, soda uzlikšana neatkarīgi no vainas esamības nav vienīgais veids, kādā likumdevējs un attiecīgi valsts pārvaldes iestādes varētu vērsties pret rīcību ar kontrafaktām precēm: preču konfiskācija ir iespējama neatkarīgi no tā, vai tiek sodīts muitas brokeris. Tā, Muitas likuma 114.panta otrā daļa noteic, ka Ministru kabinets nosaka kārtību, kādā veicami muitas kontroles pasākumi intelektuālā īpašuma aizsardzībai, aizliedzot kontrafaktu un pirātisku preču pagaidu uzglabāšanu, izlaišanu brīvam apgrozījumam, izvešanu (eksportu), atpakaļizvešanu, ievēšanu muitas noliktavā, ievēšanu pārstrādei, ievēšanu pārstrādei muitas kontrolē, ievēšanu uz laiku, preču atpakaļievēšanu, ievēšanu beznodokļu tirdzniecības veikalā, ievēšanu brīvajā zonā vai brīvajā noliktavā, izvešanu pārstrādei, tranzītu un atteikšanos no precēm par labu valstij. Muitas likuma 147.pantā noteikts, ka ar precēm jāveic visas nepieciešamās darbības, arī preču konfiskācija un pārdošana, ja 1) tās nevar izlaist, jo: (...) d) preces ir pakļautas aizliegumiem vai ierobežojumiem. Šobrīd Eiropas Kopienas Padomes regula Nr.1383/2003 arī reglamentē kontrafakto preču konstatēšanu un dažādus iespējamus pasākumus attiecībā uz šādām precēm (regulas 16., 17.pants). Tikai vienā pantā paredzēts, ka dalībvalstis paredz sodus, bet tiesas nesaskata, ka un 17.pantā ietvertu pasākumu īstenošanu regula padarītu atkarīgu no soda.

[3.15] Ņemot vērā visus iepriekšminētos apsvērumus, tiesa atzīst, ka LAPK 201.12 panta otrajā daļā ietvertā administratīvā pārkāpuma konstatēšanā, tāpat kā citos administratīvo pārkāpumu gadījumos, personas vaina ir obligāts pārkāpuma sastāva elements. Šajā lietā tiesa SIA "X" vainu nekonstatē nekādā tās formā."

Tomēr Regulas 1383/2003 prasība dalībvalstīm piemērot sodu par muitas procedūras (nevis pirmsmuitošanas darbību) piemērošanu pirātiskām vai kontrafaktām precēm valstij ir jāievēro. Šajā gadījumā, lai noteiktu atbildīgo personu, ir nepieciešams vērsties pie Regulas Nr.1383/2003 mērķa, pirmkārt vērstoties pret šādu preču tirgotājiem. Aplūkojot jautājumu par to, kura persona ir sodāma par pārkāpuma izdarīšanu jāatceras, ka Regula 1383/2003 nesatur konkrētas norādes vai par tās pārkāpumu ir sodāms preču deklarētājs vai preču īpašnieks. Paturot prātā gan Eiropas Komisijas, gan Administratīvā apgabaltiesa 2007.gada 3.janvāra spriedumā lietā Nr.A42226705 izteiktos apsvērumus, gan arī Kioto konvencijas un Regulas Nr.2454/93, kas nosaka piemērošanas kārtību Padomes Regulai Nr.2913/92 199.panta noteikumus, kā arī apstākli, ka neviens no muitas procedūras reglamentējošiem normatīvajiem aktiem nesatur prasību muitas deklarācijā norādīt informāciju attiecībā uz intelektuālā īpašuma tiesībām, soda sankcijas, ja tādas tiek piemērotas, noteikt preču īpašniekam, ja vien netiek pierādīts, ka muitošanas pakalpojuma sniedzējs ir bijis informēts par apstākli, ka preces pārkāpj intelektuālā īpašuma tiesības.

Pašlaik jautājums par Regulas Nr.1383/2003 11.panta piemērošanu ir atvērts diskusijām gan VID struktūrvienībās, gan tiesās un nav iespējams sniegt muitošanas pakalpojumu sniedzējiem skaidru turpmākās rīcības modeli, kas ļautu izvairīties no riska tikt sauktam pie atbildības par intelektuālā īpašuma tiesību pārkāpumu. Vienlaikus, Eiropas Kopienas Tiesas spriedums lietā C-93/08 sniegs atbildes uz daudziem ilgstoši diskutētiem jautājumiem un cerams, pieliks punktu diskusijai par to, kādā veidā un uz kādu dokumentu pamata ir piemērojama Regulas Nr.1383/2003 11.pantā noteiktā vienkāršotā preču iznīcināšanas procedūra un uz kādu dokumentu pamata persona ir atzīstama par vainīgu administratīvā pārkāpuma izdarīšanā un kura no iesaistītajām personām ir sodāma.

Gadījumi, kad noteiktā teritorijā eksistē vairākas tiesīgās personas.

Publicēts „Latvijas Ekonomists”, 2009.

Intelektuālā īpašuma jautājumi komercpraksē ir specifiski un nereti noteiktā teritorijā ir iespējams, ka eksistē vairāki iespējamie intelektuālā īpašuma tiesību subjekti Regulas Nr.1383/2003 izpratnē. Tas nozīmē, ka katra no šīm personām ir tiesīga iesniegt muitas iestādēs pieprasījumu aizsargāt tās tiesiskās intereses.

Jautājumus, kas saistīti ar ekskluzīvām licencēm un paralēlo importu, ir analizējusi Eiropas Kopienu Tiesa spriedumā apvienotajās lietās 56/64 un 58/64 *Grundig – Consten*. Eiropas Kopienu Tiesa spriedumā pieļauj paralēlā importa eksistenci, t.i. situāciju, kad vienā teritorijā vairākas tiesīgās personas veic viena veida preču importu. Paralēlā importa problemātika nav sveša arī Latvijā un, diemžēl komersanti izmanto Regulas Nr.1383/2003 noteikumus, lai aizturētu konkurentu kravas. Šajā situācijā Regulas Nr.1383/2003 noteikumi tiek izmantoti negodīgas konkurences nolūkos, tādējādi kropļojot tirgus situāciju. Būtiski uzsvērt, ka jautājumi par ekskluzīvām licencēm, izplatītāju tiesībām izmantot preču zīmi utt., ir risināmi nevis muitas iestādē, bet gan civiltiesiskā kārtībā valsts tiesā.

Līdzīgas problēmas rodas arī situācijā, kad VID amatpersonas veic kravas aizturēšanu, saskaņā ar intelektuālā īpašuma tiesību subjekta pieteikumu precei, par kuras atbilstību pirātpreču vai viltotu preču aprakstam nav sniegta juridiski korekta atbilde.

Tā, piemēram, 2006.gada septembrī VID Rīgas muitas reģionālā iestāde aizturēja SIA „A” piederību kravu, kas tika vesta no Ēģiptes uz Latviju. Rodoties aizdomām par iespējamu intelektuālā īpašuma tiesību pārkāpumu, krava tika aizturēta un preces paraugi (fotoattēli) nosūtīti intelektuālā īpašuma tiesību subjektam atzinuma sniegšanai. Pēc preču zīmes īpašnieka pilnvarotā pārstāvja atzinuma, preces tika atzītas par tādām, kas pārkāpj intelektuālā īpašuma tiesības, jo emblēmas uz precēm bija stipri pietuvinātas plaši pazīstamai un reģistrētai preču zīmei. Pamatojoties uz preču zīmes īpašnieka pilnvarotā pārstāvja atzinuma, VID piemēroja SIA „A” naudassodu Ls 500 apmērā, kā arī konfiscēja kravu aptuveni Ls 2000 vērtībā. Vienlaikus, SIA „A” ir liegta iespēja turpināt ievest Latvijā šādas preces.

Pieņemtais lēmums ir ticis pārsūdzēts Administratīvā procesa likuma un likuma „Par Valsts ieņēmumu dienestu” noteiktajā kārtībā, tomēr Administratīvās tiesas spriedums vēl nav stājies spēkā. Vienlaikus, līdzšinējā procesā nav ticis līdz galam izvērtēts apstāklis par to, vai fakts, ka Latvijā Patentu valde ir reģistrējusi SIA „A” izmantoto emblēmu kā dizainparaugu un SIA „A” arī var tikt atzīta par intelektuālā īpašuma tiesību subjektu ir pietiekams pamats, lai intelektuālā īpašuma tiesību subjektam, kura interesēs VID ir sodījis SIA „A” būtu pienākums kompensēt SIA „A” nodarītos zaudējumus, jo SIA „A” reģistrētais dizainparaugs nav ticis apstrīdēts.

Būtiski piezīmēt, ka VID līdzšinējā nostāja administratīvajā procesā ir tā intelektuālā īpašuma tiesību subjekta pusē, kurš ir iesniedzis intervences pieteikumu un SIA „A” dizainparauga reģistrācija Patentu valdē pati par sevi neizslēdz iespēju sodīt SIA „A”.

Regula Nr.1383/2003 sīki definē preces, kas var tikt atzītas par tādām, kuras pārkāpj intelektuālā īpašuma tiesības šīs regulas izpratnē. Vienlaikus, Latvijā darbojas likums „Par preču zīmēm un ģeogrāfiskās izcelsmes norādēm”, kur ir noteikts, ka (*citāts*):

„Personai, uz kuras vārda preču zīme reģistrēta, ir izņēmuma tiesības aizliegt citām personām komercdarbībā izmantot šādus apzīmējumus:

1) jebkuru preču zīmei identisku apzīmējumu saistībā ar precēm vai pakalpojumiem, kas ir identiski precēm vai pakalpojumiem, kuriem reģistrēta preču zīme;

2) jebkuru apzīmējumu, ja sakarā ar tā identiskumu vai līdzību preču zīmei un to preču vai pakalpojumu identiskumu vai līdzību, kuriem reģistrēta preču zīme un saistībā ar kuriem minēto apzīmējumu lieto, pastāv iespēja, ka attiecīgie patērētāji šo apzīmējumu sajauc ar preču zīmi vai uztver šo apzīmējumu kā tādu, kas saistīts ar preču zīmi.”

Pastāvošā juridiskā prakse nedod universālu atbildi uz jautājumu cik ļoti preču zīmei ir jābūt līdzīgai, lai tā varētu izraisīt sajaukšanu. Šis jautājums ir jāvērtē kazuistiski, katrā gadījumā atsevišķi un muitas iestāde vai VID nevar tikt uzskatīts par personu, kura ir kompetenta dot galīgo atzinumu lietā. Tāpat, par viennozīmīgu personas sodīšanas pamatu nevar tikt izmantots ieinteresētās personas atzinums par to, ka tā uzskata savas tiesības par pārkāptām. Vēl jo vairāk, Patentu valde ir izvērtējusi gan dizainparauga pieteikumu, gan pievienotos dokumentus un turpmāk strīds par to, vai konkrētās preces pārkāpj intelektuālā īpašuma tiesības ir risināms tiesā civilprocesuālajā kārtībā.

Nemot vērā intelektuālā īpašuma tiesību specifiku, intelektuālā īpašuma tiesību subjekts Regulas Nr.1383/2003 izpratnē dažādās teritorijās var atšķirties un krava, kas, piemēram, Eiropas Savienībā pārkāpj intelektuālā īpašuma tiesības, citā pasaules valstī par tādu nav uzskatāma.

Tā, piemēram, 2007.gada aprīlī un jūnijā VID veica pārbaudi tranzīta kravai no ostas uz Krieviju un aizturēja vairākus konteinerus ar precī, kas marķēta ar preču zīmi „AKAI”, kopumā vairāk kā Ls 50 000 vērtībā. Preces paraugu (fotoattēlu) analīzi veica preču zīmes īpašnieka Eiropas Savienībā pilnvarotais pārstāvis, kas atzina, ka prece nav ražota pēc intelektuālā īpašuma tiesību subjekta pasūtījuma un minētā iemesla dēļ var tik atzīta par tādu, kas pārkāpj intelektuālā īpašuma tiesības. Vienlaikus, kravas saņēmējs Krievijā bija uzskatāms par preču zīmes „AKAI” īpašnieku Krievijā, t.i. arī uzskatāms par intelektuālā īpašuma tiesību subjektu Regulas Nr.1383/2003 izpratnē. 2007.gada jūlijā VID precī izlaida ārējā tranzīta procedūrā un administratīvo procesu izbeidza.

Būtiski uzsvērt, ka gadījumā preces caur Latvijas teritoriju tika vestas tranzītā noplombētos konteineros, kas starptautiskajos preču pārvadājumos ne tikai praksē, bet ar dažādiem starptautiskiem līgumiem un konvencijām tiek atzīti par transporta pārvadājumu veidu. Konteinerā novietoto preču pārvadājums, gadījumā, ja konteiners tiek pārvietots no viena transporta līdzekļa uz otru pat ar nelieliem pārtraukumiem nākamā transportlīdzekļa sagaidīšanai, ja konteineram netiek noņemtas plombas un nodrošinājumi, nevar tikt uzskatīts par pārtrauktu. Konteineru pārvadājumu uzskata par pārtrauktu, ja tam noņem nosūtītāja nodrošinājumus un nosūtītājas muitas iestādes nodrošinājumus (ja tādi bijuši uzlikti).

Vienlaikus, jautājumā par preču zīmju īpašnieku tiesībām pieprasīt savu izņēmuma tiesību aizsardzību, Eiropas Kopienu tiesa 2006.gada 9.novembrī lietā *C-281/05 Montex Holdings Ltd pret Diesel SpA* lēma:

“1)...ka preču zīmes īpašnieks dalībvalstī, kurā šī preču zīme ir aizsargāta, [...], ar preču zīmi aptvertu preču, kurām ir piemērota ārējā tranzīta procedūra, [...], var aizliegt tikai tad, ja trešā persona laikā, kad šīm precēm ir piemērota ārējā tranzīta procedūra, attiecībā uz tām veic darbības, kas neizbēgami izraisa to laišanu brīvā apgrozībā minētajām tranzīta dalībvalstī;

2) šajā sakarā principā nav nozīmes tam, vai preces ar galamērķi dalībvalstī izcelsme ir asociētā vai trešā valsts, kā arī tam, vai izcelsmes valstī tā tika ražota likumīgi, vai arī pārkāpjot minētajā valstī spēkā esošās preču zīmes īpašnieka tiesības.”

Citiem vārdiem sakot, preču zīmes īpašniekam vai jebkurai citai personai, kas uzskatāma par intelektuālā īpašuma tiesību subjektu Regulas Nr. 1383/2003 izpratnē, nav tiesību pieprasīt pārtraukt tranzīta procedūru precēm, kas iespējams pārkāpj intelektuālā īpašuma tiesības, ja vien tranzīta procedūra tiek noslēgta un preces pamet Eiropas Savienības teritoriju.